

Wojciech Śmigielski

Kolonia Tarnowa, gm. Pyzdry, woj. konińskie. Stanowisko 1

Informator Archeologiczny : badania 10, 88-89

1976

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

czonego paleniska oraz jamę, głębokości 1,3 m, zawierającą materiał ceramiczny, kości zwierzęce i szczątki ryb /m.in. blaszkę jesiotra/.

W sektorze zachodnim przebadano powierzchnię 1750 m², na której odkryto łącznie 31 obiektów /nr 344-374/, w tym 24 jamy i 7 palenisk. Celem prac było zbadanie północnego skraju sektora dotąd nie badanego, częściowo zniszczonego w 1974 r. Badany teren odsunięty o około 50-75 m od krawędzi terasy, toteż rozrzut jam był duży a zagęszczenie obiektów znacznie mniejsze, niż na innych zbadanych partiach osady juszkwskiej. W porównaniu z wynikami poprzednich sezonów obiekty zawierały niewielką ilość materiału zabytkowego, na który składała się przede wszystkim ceramika, kości zwierzęce, węgiel drzewny i bryłki surowca bursztynowego. Wyniki potwierdzają spostrzeżenia poprzednich sezonów: osadnictwo koncentrowało się na krawędzi nadrzecznej terasy, natomiast w pozostałych partiach było znacznie mniej intensywne.

Odkryte materiały datować można na okres halsztacki /kultura łużycka i początki wschodniopomorskiej/.

Przeprowadzono też badania ratownicze na stanowisku 1 w Juszkwie, gdzie odkryto 1 grób obwarowany z czasów Hallstatt C /pierwszy jak dotąd z okresu halsztackiego w Juszkwie/ oraz w Tczewie-Suchostrzygach, gdzie odkryto skarb monet srebrnych z 2 połowy XVI w. i 1 połowy XVII w. oraz jamę osadniczą, prawdopodobnie współczesną skarbowi.

Materiały znajdują się w Muzeum Archeologicznym w Gdańsku.

Badania będą kontynuowane.

KOLONIA TARNOWA, gm. Pызdry
woj. konińskie
Stanowisko 1

Polaka Akademia Nauk
Instytut Historii Kultury
Materialnej w Poznaniu
Zakład Archeologii
Wielkopolski

Badania prowadził mgr Wojciech Smigielski. Finansował IHKM PAN. Pierwszy sezon badań. Grodzisko kultury łużyckiej z okresu halsztackiego.

Grodzisko leży w szerokiej dolinie Warty, około 5 km na południe od Pызdr. Założone na jednej z kęp, która nawet wiosną, gdy cała dolina jest zalana wodami Warty i Prozny, pozostaje sucha. W 1924 r. badania prowadził prof. Józef Kostrzewski. Dostarczyły one głównie materiały z okresu kultury łużyckiej, m.in. odkryto wtedy pierwszy dom słupowy tej ludności na terenie Polski. W toku badań znaleziono również wówczas na-

czynnie wczesnośredniowieczne i przejściowe. Przypuszczano, że na miejscu starszego grodu kultury łużyckiej zbudowano gród we wczesnym średniowieczu. Dokumentacja z badań zaginęła, a materiał wydobyty dochował się jedynie częściowo. W celu zweryfikowania, czy opierano się jedynie na lakonicznych wzmiankach przeprowadzono w b.r. badania wykopaliskowe.

Grodzisko zachowane jest bardzo dobrze. Założenie ma kształt kołisty o powierzchni około 2 ha. Wał grodziska, szerokości około 2,30 m, w dolnej swej części zbudowany był ze skrzyń drewnianych układanych z belek, które były umocnione pionowo wbijanymi palami i wypełnione kamieniami i ziemią. Nad nimi zalegał nasyp ziemny, obłożony gliną, odkryty w stanie daleko posuniętej ruiny. Podwalinę wału wznosiły od strony zewnętrznej rzędy ukośne bitych słupów. Zaobserwowano 6-8 takich rzędów. Na zewnątrz od nich zalegały resztki konstrukcji drewnianych, prawdopodobnie pomostu prowadzącego przez łąki do bramy grodu.

W centralnej części grodziska, zbadano powierzchnię 100 m², bezpośrednio pod darnią zalegała warstwa około 50 cm miąższości obficie nasyczona fragmentami ceramicznymi. Po jej wyeksplorowaniu odkryto na tle piaszczystego calca ślady budowli. Drewno nie zachowało się. Były to zarysy belek poziomych oraz słupów pionowych opalonych, wkopywanych w podłoże, niejednokrotnie ustawianych parami. W najbliższym sąsiedztwie tych pozostałości znaleziono sporą ilość polepy z odciskami drewna. Ponadto odkryto kilkanaście jam kołistych, w przekroju nieckowatych - głębokość ich dochodziła do 1 m. Tylko jedna posiadała zarys prostokątny i pionowe ściany. Jamy te dostarczyły dużej ilości fragmentów naczyń, typowych dla osad łużyckich oraz sierpy - brązowy i żelazny, bryłki brązu, fragmenty rozcieraczy, żaren i podkładek kamiennych. Znaleziono ponadto fragmentarycznie zachowaną grzechotkę glinianą w kształcie ptaszka.

Badania potwierdziły występowanie budowli słupowych, budowanych na sumik i łątkę, mieszkalnych i zapewne gospodarczych.

Wyniki badań stwierdzają, że grodzisko wzniesione zostało przez ludność grupy wschodniowielkopolskiej kultury łużyckiej w okresie halstacym. Nie potwierdziły się natomiast przypuszczenia o wykorzystywaniu go we wczesnym średniowieczu.

W akcji weryfikacyjnej grodzisk kultury łużyckiej w Wielkopolsce, podjętej w 1973 r., przeprowadzono badania 10 obiektów, z których 4 okazały się rzeczywiście obiektami zbudowanymi przez tę ludność.

KRAKÓW - BIEŻANÓW GAJ
Stanowisko 12

patrz
epoka brązu